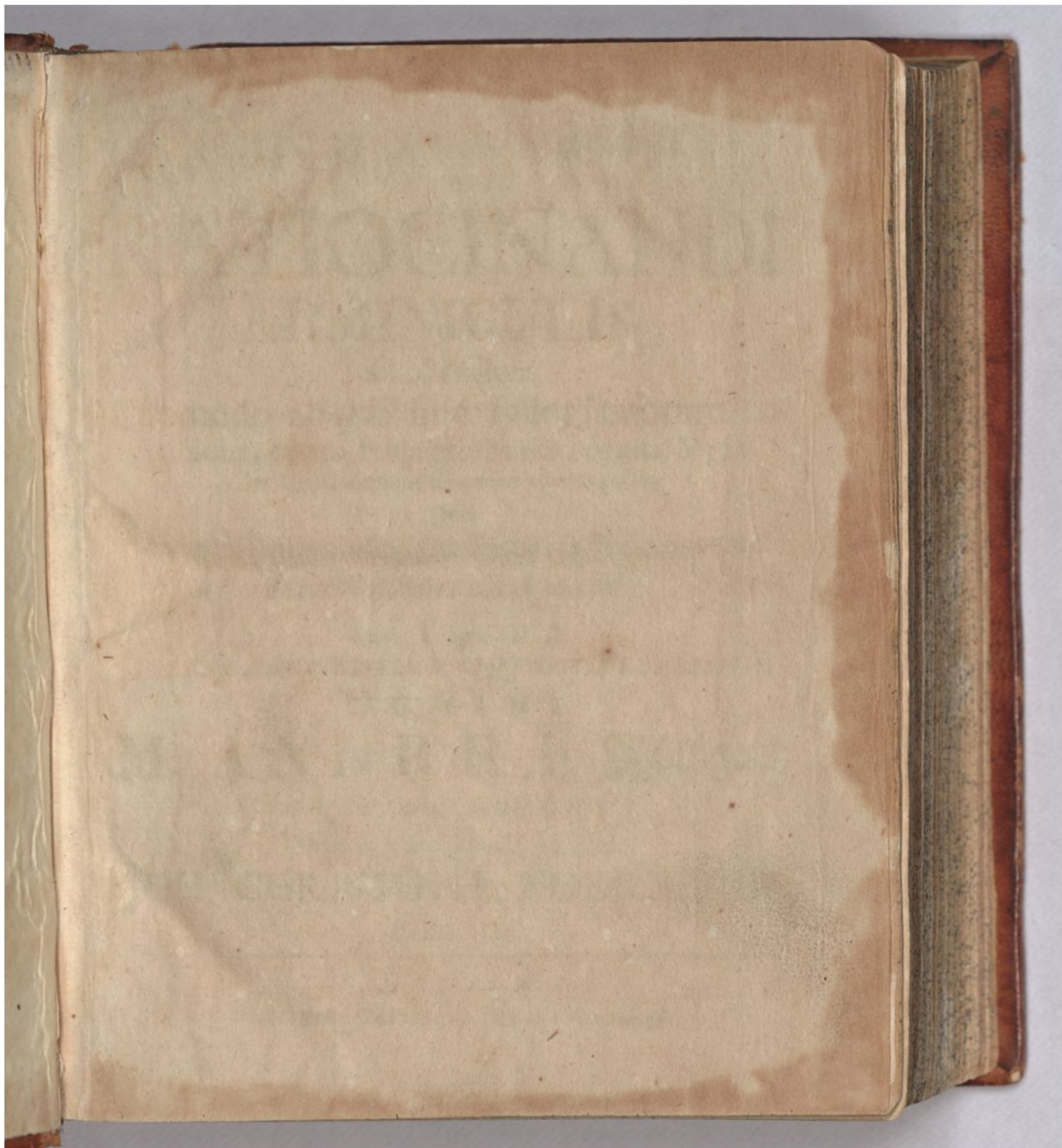

Leibn. Marg.
42

[Varia rhetorica et logica]

12
PROGRAMMA

QVO
POST ENODATAM

QVÆSTIONEM,

NUM PUBLICA IN SCHOLIS INSTITUTIO PRIVATÆ,
DOMI QVÆ SUSCIPITUR,

PRÆFERENDA SIT, NEC NE,

SUPERIORUM AUCTORITATE ET
INDULTU

LITERARUM OPTIMARUMQVE ARTIUM FAVITORES
AD

LECTIONES ΔΟΚΙΜΑΣΤΙΚΑΣ,

TRIUM NOVISSIME ELECTORUM SCHOLÆ
COLLEGARUM,

PRID. NON. JUNII,

ET AD

ORATIONEM SUAM

IPSO INTRODUCTIONIS DIE, QVI ERIT

IX. JUNII,

DE DOCENTIUM AC DISCENTIUM OFFICIIS

EX CABALA VETERIS GRAMMATICI DONATI

HABENDAM

OFFICIOSE AC PER-AMICE INVITAT

ANDR. CHRIST. AUSPURG, [Auspurg]

SCH. HANN. p. t. RECTOR.

HELMSTADII,

Typis HENRICI HESSII. ANNO 1711.

2

PROGRAMMA

POST RHODATAM

QUESTIONEM

NUM PUBLICA IN SCHOLIS INSTITUTIO PRIVATA

TECHNICA SIT, NEC NE

SUPERIORUM AUCTORITATE ET

INSTITUTU

LITTERARUM OPTIMARUMQUE ARTIUM FAVORIBUS

AD

LECTIONES

TRINUM NOVEMQUE LECTORUM SCHOLE

COLLEGII

PRID. NOX JUNII

ET AD

ORATIONEM SUAM

ISSO INTRODUCTURUS IRE, QUI ERIT

WISJUNII

DE DOCTRINA ET DISCIPLINA OFFICII

EX CASULA VETERIS ORNAMENTI DONATI

WISJUNII

OFFICIOSI ET PRAESENTIS INVENT

ANDR. KRIST. AUBURG.

WILH. H. KRIST. AUCTOR

WISJUNII

THOMAS HENRICHSSEN JUNIO IRE.

I. N. J.

Ecclesiam, Curiam, Schol. tria Rerump. fulcimenta & quasi propugnacula esse, etiam illi sciunt, qui nihil sciunt, nec diffitebuntur, qui vel in contraria ire omnia alias consueverunt. Primum Ecclesia tenet apicem: in medio effulget Curia: extrema Schola est, honore quidem impar cæteris, par verò fructu, id quod nemo facile prudens inficiabitur. Agnovisse hoc legimus Gloriosissimæ memoriæ Imperatorem Carolum V. qui Jovio referente, Rerumpub. & Urbium felicitatem ex tribus P. si nempe Pastor, Prætor, Præceptor recte se haberent & ordine, æstimare solitus est. Ad judicii scilicet exquisitoris dioptram revocasse videtur Princeps prudentissimus, omnis probitatis felicitatisque fontem ac radicem esse felicem nancisci institutionem; remque publicam ex educatione juventutis sanguinem & spiritum capere, ex hac conservari pariter atque augeri. Et vero quid Resp. quid Civitates sine scholis? Quid Regna sine literario hoc regno? Julianus, sane apostata non ignorasse hoc videtur, qui cum Rempub. Christianam evertere funditus in operosissimo haberet negotio, omnes literarios ludos claudi jussit, confore sperans, ut cum Scholis Ecclesia quoque & Curia conciderent. Quemadmodum

enim arteriæ spiritum vitalem adeoque vigorem omnem ad totius corporis humani partes deferunt: sic Scholæ orthodoxiam in ecclesiam, in Curiam pacem & concordiam diffundunt; dum bestialem feritatem ritumque vivendi barbarum ad humanitatis cultum traducunt, vitiorumque fibras, quantum per seculi malignitatem fieri potest, elidunt. *Agmine sublato*, ut canit Maro, *rapidus montano flumine torrens Sternit agros, sternit sata leta boumque labores. Precipitesque trahit sylvas, camposque per omnes Cum stabulis armenta rapit &c.*

Non aliter, sublati Scholis, errorum, discordiarum & nequitiarum agmina accrescendo irrumpunt, & quicquid est sanioris doctrinæ, concordia ac pietatis suffocant. Certe ut speculum, sic ingenium hominis est; & ut argilla, ut cera mollis, ita tenera juvenum ætas, quam capit imaginem, reddit. Proinde quemadmodum membra infantis statim ab ipsis natalibus finguntur, quo recta, non distorta, adolescant: ita quoque jam inde à teneris annis indolem ejus formandam esse cum Plutarcho censemus rectissime; ut sint, qui ad virtutum exempla geniti tanquam surculi succrescant, in arborum intercidentium locum aliquando depangendi. Quæ quidem omnia cum apud saniores verosque ac sinceros rerum existimatores dubio careant; ut pote quibus suffragantur & subscribunt Censoria Sapientum Decreta, Principum Rescripta & Diplomata, Constitutiones Ecclesiasticæ sanctiores, Senatus Consulta Civitatumque Leges atque Mores: mirandum sane non est aut ab ullo homine indignius ferendum, si Magistratus, officio satis suo facturum omnem consiliorum vim, omnes Reip. vires atque nervos huc confert, ut sanctitas & firmitudo Scholarum publicarum sit indemnis, ut honor educationis publicæ conservetur Præceptorumque publicorum salus & incolumitas, facta tecta præstetur. Caterum ut Magistratus officium hoc est; ita

ita nobis excutiendam nunc porro sumimus *Qvæstionem* illam, *Utrum publicus Pædiæ cultus vel maxime in Repub. vigere debeat, & an non satius sit foris Liberos, quam domi, ad sacra Minervæ duci, eorumque ita ad meliora commasculari indolem.* Hanc qvæstionem, cum ex nobilissimi senatus, ceu Patroni ac Nutricij Scholæ nostræ munificentissimi consilio ac auctoritate tres recens electi ac rite vocati Præceptores, nominatim MICH. MANTELIUS Salis-Hemmendorff. MENTELIUS, Eim-becc. & JOHANNES DANNENBERGIUS, Hildes. Viri Præclari ac erudite docti, qvi singuli teneras formare mentes ab aliquot jam retro annis in deliciis habent, cum, in quam, illi Prid. Non. Jun. habitis publice Lectionibus *domi ac in aulis*, auctoritate ac jussu superiorum à me Rectore Scholæ introducendi sunt, qvæstionem ego hanc Programmata aliquo publico, ut omnibus, qvorum interest, res innotescat, enotare statutum cum animo deliberatumque habeo, informationem publicam, si ea fiat ab eruta & fidei manu, privata præferendam esse ostensurus. Nemo autem hic nimis in me ingeniosus sit, & plus dixisse me, quam dixerim, omnemque adeo informationem privatam, ceu futilem ac inutilem, rejecisse suspicetur, eorum etiam, qvos non amicissimos solum mihi, sed & spartæ, quam nacti sunt, ornandæ satis idoneos novi, fovendosque proinde ac promovendos censeo, ut pote qvi & Vocationem ad provinciam, quam ceperunt, & publica eruditionis suæ testimonia habeant. Neque enim, qvod præfari omnino debeo, intelligo ex domesticis informatoribus alios nisi eos, qvi vel Vocatione omni destituti hanc clancularias scholas aperiendi licentiam suo sibi ingenio, undecunque etiam terrarum advolaverint, sumunt, vel parentibus suis, nescio qvibus, recens adinventis infundibulis intra paucos menses, dici non potest quas quantasque, studio-

rum προκοπῆς pollicentur, re ipsa vero glaucoma quoddam ob oculos objiciunt, vitreum vas cum vulpecula Æsopica, à ciconia elusa, tantum lambentes, pulstem ipsam ne vel primoribus quidem labris attingentes. Solidum enim hic fit oportet; quodcunque subest. Quemadmodum enim semina summo solo sparsa celerius quidem se effundunt, sed fundi pingvedine destituta concidunt illico & collabascunt: pari ratione puerorum mentes superficialia hac & verbosa institutione delibutæ multa spondent, pauca præstant. Videntur mihi ejusmodi homines Medicis nonnullis similes esse, qui artis suæ minus periti ac certi langvidos multos officiose necant. Contra hos itaque pro informatione publica rationes nonnullas & Prudentum Placita, adumbrata potius & adfecta quam elaborata & perfecta, adeoque philosophico magis habitu incedentia, quam oratoriis elegantibus verborumque lenociniis superbientia, afferam, veritatem producturus in proscenium, quæ cum virgo sit castissima non vultu cerussa fucato, aut cultu mangonizato, sed ad honestatem exquisito, introducenda veniet.

Scientia diadema puero est & intellectus torques aureus, inquit Regum Sapientis sumus. Cum vero via ad scientiam, ad veram & solidam eruditionem sane quam ardua sit & scopulosa, ingeniorumque formandorum tam distorta sæpe numero & monstrosa facies, ut sexta ærumna Herculis nequicquam ad eam sit comparanda; juventutem profecto non quibuslibet obscuris ac imperitis ductoribus, quibus eruditio vera ne de facie quidem nota est, sed viris spectatæ probatæque fidei ac doctrinæ, qui publica censura electi & specimina dederunt varia, & publicum censum sustinentes quotannis saltem rationem laboris ac diligentiae reddere tenentur, tradendam publicæque adeo institutioni committendam esse cum Majoribus nostris prudentissimis non imprudenter aut insulse censere videbimur. Præterquam

quam

quam enim quod & forma educationis excellentior est atque constantior, quæ Superiorum prudentia, consilio ac consensu nititur, quam quæ ab unius cujusdam improvidi sæpe ac imperiti iudicio pendet, institutio ipsa, quæ inter multos, quam quæ inter paucos fit, efficacior excitatioque; siquidem frequentia auditorum studium excitat docentis, cuius alacritas ipsos quoque discentes reddit alacriores: omnino violatur Magistratus existimatio & auctoritas, dum, quod publice fieri volunt, privatim administratur. Scholas namque aperire ad Jus Episcopale pertinet supremæ Potestatis, vel Eorum, in quos Ea devolvere hanc publicæ curæ partem voluit; ut proinde nemo id privatus audere debeat; aliter sane atque fieri cum alibi tum hic maxime loci videmus, ubi nemo non sibi licitum hoc permissumque putat. Quid? nonnulli ex his auræ popularis aucupes eò prolabuntur audaciæ dicam, an impudentiæ, ut totas undecunque plateas ad sese pelliciant, & quandoque prudentioribus etiam imponant, non sine maximo Scholæ publicæ Præceptorumque detrimento. Ut enim illa non potest hac ratione indies magis magisque non imminui ac vilescere: ita hos modo non omnes, Arcadum more laborare videmus, dum cum discipulis civium beneficia, quæ capere ipsos oportebat, alii intercipiunt & si dicendum quod res est, suffurantur. Abesse autem non potest quin, rebus sic se habentibus, industriæ eorum ac sedulitati subinde quid decedat, multi etiam, ii cum primis, qui ulla alia consulere sibi via possunt, rei indignitate permoti, in medio de juventute scholastica bene merendi cursu, velint nolint, languescant, imo deficient, & aliud vitæ genus, quod laboris habeat minus, plus verò commodi ac dignitatis promittat, anxie anhelent sollicitæque ambiant, non prius, quam adepti fuerint, quiescentes; scholæ autem à vilissimis tandem quibusque, à mancipiis & iis, quibus sonat vitium percussa, *maligne*

Perf. Sat. *maligne respondet viridi non cocta fidelia limo*, administrentur, dignis qui ad Anticyras relegentur potius, quam in Musarum Phrontisteria & ipsa Minervæ adyta admittantur. Accedit his aliisque compluribus scholarum clanculariarum incommodis, quæ publicis quæ privatis, ipsarum rei, qualaborant, iniquitas. Tenet Schola, ut supra attigimus, proximum ab Ecclesia & Religionis exercitio apicem, quod ut cuique pro arbitrio suo in Repub. concessum non est; ita nec indulgendum erat, ut quilibet sibi *φᾶλγῆριον* pro cæca libidine sua constitueret. Sane non ferimus sartores, aliosque id commatis opifices, qui artem, quam profitentur, sine præviis experimentis, & examinibus tractare clanculum conantur; quin institor hibernæ tegetis, frivolarius, fricti cicëris & nucis emtor, ipsique qui scrutariam faciunt, sine Magistratus censura ac consensu non admittuntur; quomodo nos ergo eos, qui non legitimè probati spectatique sunt, liberis nostris præficimus? *Quivis homo potest discere, sed non docere quivis homo potest* ut Hebræi inquirunt sapienter. Gravissimum sane hæc de re Plutarchi iudicium est in de Puerorum educatione: *Tales*, inquit ille, *liberis quærendi ac constituendi sunt Præceptores, qui moribus sunt probati, & eruditione insignes. Rectam enim institutionem consequi, fons & radix est omnis virtutis, & quæ in hanc sententiam sequuntur plura. Verum enim vero ut ignis fatuus, qui veri speciem mentitur, viatores bene multos ludit, in diversa extra viam trahit, in præsentissima deducit ac præcipitat pericula: ita hic quoque contingere haud raro videmus, ut eruditionem mentiantur multi, quam vix à limine salutarunt. Si vero res ulla, si munus ullum à simulatione abesse debet, docendi certe munus illud est; sique uspiam locum habet illud non discere, sed didicisse, sane hic locum habere videtur maxime. Pædagogi (cum Quinætiliano loquor) aut sint eruditi plane, aut se non esse eruditos sciant.*

Floril. Hebr.
br. Buxt. p.
m. 60.

part. 2, c. 2.

Instit. Or.
l. 1, c. 2.

sciant. Nihil enim pejus est illis, qui paulum ultra primas literas progressi falsam sibi scientiae persuasionem induunt. Nam & cedere præcipiendi peritis indignantur & veluti jure quodam quo fere hoc hominum genus intumescit, imperiosi stultitiam suam perdocent, præsertim cum parentes vel sunt rei hujus imperiti, vel propter officia & occupationes multas, si vel maxime velint, operas ipsas inspicere & examinare non possunt, vel si possunt, ut antea binis filium observarunt oculis, ita nunc quaternis, si fieri possit, & filium & præceptorem observitare debent. Sæpiissime enim in hunc magis quam discipulum animadverteres ipsa postulat. Ut taceam, quod multi, injunctis discipulis lectionibus ediscendis, sua tractent studia, ut ad illud, cui se dicarunt & ad quod anhelant, munus sese præparent; quod informationem & locum sæpe mutant, id quod sine magno discipulorum detrimento fieri non potest; quod magna doceant ante parva, ea scilicet, ex quibus ipsi proficere magis, quam discipuli possint, cum tamen, Seneca magno teste, in ruinam prona sint omnia quæcunque sine fundamento crevere; quod ab exercitiis sive styli liberioris sive auctoris cujusdam æmuli ita instructi paratique non sunt; unde novi, qui ex Bibliorum vel vulgata vel alterius versione Latinitatis exercitia pueris suppeditarunt, & quæ adhuc plura id genus sunt alia & vitia & incommoda privatarum quorundam institutionis, quæ, festinantibus quod accidit, sciens prætervectus, Parentibus experientia edoctis cogitanda relinquo. Non possum tamen, quin discipulorum domestica institutione utentium quædam non contemnenda intertrimenta superioribus superaddam, complexurus ea, quam fieri potest, brevissime. Primum quidem quis nescit, quantum valeat in discipulis æmulatio, incitamentum maximum & assiduus ad diligentiam subinde majorem stimulus, de qua Hesiodus:

l. i. v. 20j

B

Hrs

Ἡτε καὶ ἀπάλαμνον περ' ὁμῶς εἰς ἔργον ἐγείρει.

Profunt laudationes, profunt & ad grandiores & ad honestatem tendentes conatus hortamenta; nec emolumentum quandoque parum afferunt modestæ ac paternæ objurgationes ac vituperationes. Laus certe stimulat juvenes veluti poppysma caballum. Quemadmodum enim metalla mutuo attritu exsplendescunt neglecta vero & abjecta rubigine consumuntur: ita quoque animus humanus, dum in publica hominum societate ac celebritate versatur expolitur & subinde magis enitescit seque exserit; solitarius æruginem quasi contrahit, & torpescere tandem incipit. At quæ iis ingeniis, domi quæ delitescunt & in umbra educantur, quæ inquam, iis ad virtutem, ad studium & industriam ὁρμηλία & ζωπύεια; Ut autem, quos æmulentur, non habent privati, illi laris ac contubernii discipuli; ita porro cum aliis adhuc iisque non minoribus luctantur damnis, ex quibus non postrema videntur esse, quod dum domestica semper subsellia premunt, dum semper unius adhærent lateri, non possunt ad languorem non dari, quod inani plerumque αἰσχασία & futili persuasione doctrinæ tumescunt, sese cum nemine comparant, solos se sapere, alios tanquam umbras volitare arbitrantur, unde simultatum occasio animorumque distractio; quod ea saltem domi discunt, quæ ipsis præcipiuntur, non quæ aliis etiam, siue mores siue doctrinam spectes; quod vana quandoque discunt, ut Aristomachus ille Solensis, qui in muscarum natura indaganda pulicumque saltibus metiendis sexaginta annos consumsisse fertur; quod (si Heroum tamen filios, qui in luce quotidie versantur, excepero) timidiore facti hominum oculos reformidant, &c. Neque vero mea istæ sunt, quæ differui, sed sapientum pronunciata, ex quibus instar omnium esse nobis potest Quintilianus in istoc genere exercitatus Magister,

Inst. Or. I. I.
3, 3.

Ita ille: *Ante omnia*, inquit, *cui in publica celebritate*

te

te vivendum est, adsuescat à tenero non reformidare homines, neque illa solitaria & velut umbratili vita pallescere. Excitanda mens & attollenda semper est, quæ in huiusmodi secretis aut languescit, aut contra tumescit, inani persuasione. Necesse enim est sibi nimium tribuat, qui nemini se comparat. Deinde cum proferenda sunt studia, caligat in sole & omnia nova offendit, ut qui solus didicerit, quod inter multos faciendum est. Mitto amicitias, quæ usque ad senectutem firmissime durant, religiosa quadam necessitudine imbutæ. Neque enim est sanctius sacris iisdem, quam studiis initiari &c. Adde quod domi quis ea sola discere potest, quæ ipsi præcipiantur, in scholis etiam quæ aliis. Audiet multa quotidie probari, multa corrigi: proderit alicujus objurgata desidia, proderit laudata industria, unde excitabitur æmulatio: turpe ducet cedere pari, pulchrum superasse majores &c. Quæ quidem sine dubio causæ fuerunt, quare Persæ quondam & Spartani, & aliæ cultiores gentes filios suos publice educari informarique curarint, unde postea & monasteria & Academiæ suam omnino traxerunt originem, referentibus inter alios Mid-^{1.3. Metr. c.} dendorpio de Academiis & Diterico in suis de Scholis Ul-^{37. Qv. P.} mæ habitis concionibus, Cranzio item & Junio &c. Hinc & Constitutiones Ecclesiasticæ Principum & Magistratuum in Urbibus clarioribus, ex quibus pro publica informatione multa transcribere huc possem, si & chartæ pateretur angustia, nec res ipsa per se loqueretur. Contra hæc, & quæ allata sunt & quæ afferri adhuc pro institutione publica possent, etsi habeant Scholarum oſores ac roſores, quod ogganniant; tantitamen ponderis non sunt, ut refutari facili negotio non possint. Sic regerentes quosdam audio: sunt pueri, sunt incipientes; institui facile possunt. Verum nonne in infimis etiam Classibus docti & periti adhibendi pueris sunt præceptores? Certe ut vitia concoctionis primæ, quæ Medicorum veterum Regula est,

raro nec sine difficultate magna corrigi possunt in concoctione secunda: ita quæ in Classibus inferioribus peccantur aut negliguntur, non facile emendantur in Superioribus, quod nos per aliquot jam annos tristis ac permolesta docuit experientia. A teneris advescere multum; quandoquidem, quo semel est imbuta recens servabit odorem testa diu. Objiciunt alii, Præceptorem liberalius uni tempus impendere, quam inter plures partiri posse. Respondet apposite Quintilianus, quæ legi apud eum, si cui commodum, possunt. Unum ego hoc addo: Modicum est, uni quod impenditur, cum soli plerumque scribant, legant, discant: in Scholis verò eadem simul ad omnes viva voce proferuntur. Neque enim vox Præceptoris, ut cœna, minus pluribus sufficit; sed, uti sol, totius mundi minister, universis idem æque lucis & caloris largitur, inservit omnibus. Sed emendatione tamen & censuris numerus obstat. *Sit ita: (cum Quintiliano loquor) quid enim unde quaque placet? incommodum tamen hoc infinitis compensatur commodis.* Sunt porro qui dicant, pueros in scholis publicis in turba, in hæc temporum colluvie non carere contagio. Occurrit & huic objectioni Quintilianus d. l. Nos breviter: Quos hæc opinio, quæ sæpe vim veritati facit, dementat, illis videntur similes qui per Scripturam S. fieri putant, ut sint sectæ & Schismata. Ergo jam concludendum? Scriptura est rejicienda. Horres Conclusionem, & merito; & ego horreo. Quis status est, ubi non quidam deerrent? Quæ domus, ubi non quidam degeneret? Quæ Ecclesia est, ubi non zizania inter bonum semen, interque nitentia culta infelix lolium & steriles nascantur avenæ? Nec tamen propter admixtos malos rollitur Ecclesia. Ut taceam, pueros sæpe numero vitia non è Scholis auferre, sed in Scholas afferre. Sapientius sane multo judicabat olim Serenissimi Electoris Saxoniae Augusti Conjux Anna

Anna

1810

Anna, quæ cum aliquando ex Dürteldio, Scholæ Portensis Cantore, quæreret, num Porta malos quoque haberet pueros? affirmanti respondit: Tutamen perge in officio, & vide, ut bonos reddas. Et hortus suas habet urticas; at propterea totum hortum non evertimus. Quid vero, si ego invertam, domesticaque educatione, ut Patrum negligentia, indulgentia Matrum, ipsa Præceptorum, quæ sane quorundam est, oscitantia ac ineptitudine pravaque famulorum consuetudine ac adulatione corrumpi persæpe juventutem cum plutarcho sentiam, cum quo plane iterum convenit Quintiliano: Utinam, ait ille, liberorum nostrorum mores non ipsi perderemus. Infantiam statim deliciis solvimus. Mollis illa educatio, quam indulgentiam vocamus, nervos omnes & mentis & corporis frangit. Quid non adultus concupiscat, qui in purpuris repit. Nondum prima verba exprimit, & jam coccum intelligit, jam conchylium poscit. Ante palatium eorum, quam os instituimus. In lecticis crescunt, cothurnis monstrosis incedunt. Gaudemus, si quid licentius dixerint; verba, ne Alexandrinis quidem permittenda deliciis, risu & osculo excipimus. Nec mirum: nos docuimus; ex nobis audiverunt &c. Hinc, hinc illæ lacrymæ! Præclare quoque hac de satyricorum facile princeps Juvenalis: l. 1. c. 3.

Plurima sunt, Fuscine, & fama digna sinistra
 Quæ monstrant ipsis pueris traduntque parentes.
 Si damnosa senem juvat alea, ludit & hæres &c.
 Barbatos, licet admoveas mille inde Magistros
 Hinc totidem, cupiet lauto cænare paratu
 Semper, & à magna non degenerare culina &c.
 Male ergo illi qui quando non ex quovis ligno fit Mercurius, Præceptoribus statim imputant. Logici dicunt: non quodlibet agere potest in quodlibet; sed necessaria est in subjecto patiente certa quædam potentia seu dispositio, per quam modificatur Sat. 14.

ficatur ad recipiendum. Minus itaque succedit cum uno alterove? At facimus sedulo. Careat successibus, opto, quisquis ab eventu facta notanda putat. Sed nimis tamen dura & rigida nec molli huic seculo accommoda est Educatio publica. Dicerem hoc ipse tecum, quisquis es, qui nobis hoc objicis, si Orbiliana etiamnum duraret periodus, nec alium jam volvi orbem cerneremus. Hæc tempora aliam nunc vitam afferunt, aliosque proinde mores postulant. Discimus cum ætate jam sapere rectius, edocti experientia confirmatiqve auctoritate cum aliorum tum in primis Joh. Crucii; Tu ne, inquit ille, *vel maxime proficiunt discipuli si amari se sentiant ab iis à quibus instituuntur: at sentiunt si severitatem docentis blando imperio & amica vi temperatam videant, & non nisi invitum ad pœnas compelli præsertim in adultiores. In offensis puerilibus nemo prudens statim immitit manum ferule: Mora danda. Ut in morbis secura illa pharmaca sunt, quæ paulatim sanguinem corrigunt: sic illa in Scholis disciplina, quæ molli freno ferocientes pedetentim reducit in officii gyrum. Si cui est mens tam illiberalis, ut objurgatione non corrigatur; is etiam ad plagas, ut pessima mancipia durabitur. Mibi crede, amari, coli, diligi majus imperio est; & sunt vitia, quæ sanantur efficacius tolerando, quam tollendo. Nihil est quod minus Præceptori conveniat, quam præceps in iram effusio: nihil quod æque eum deceat, quam uax ποῦνία & suo loco indulta clementia; quam seria ad virtutem hortamenta, acres ad honorem & gloriam stimuli. Hinc veneratio & amor in Præceptorem tanquam in Parentem: hinc obsequia vel ad nutum, quæ docentis tædia solantur, quæ sudores quasi detergunt &c. Sed quo ego delabor? Littus legere constitueram, & in immensum provehormare. Contraho itaque orationis meæ vela, quodque unum mihi restat, Te, quisquis es, five LECTOR five AUDITOR dicto die pro merito tuo colende, honorande, æti.*

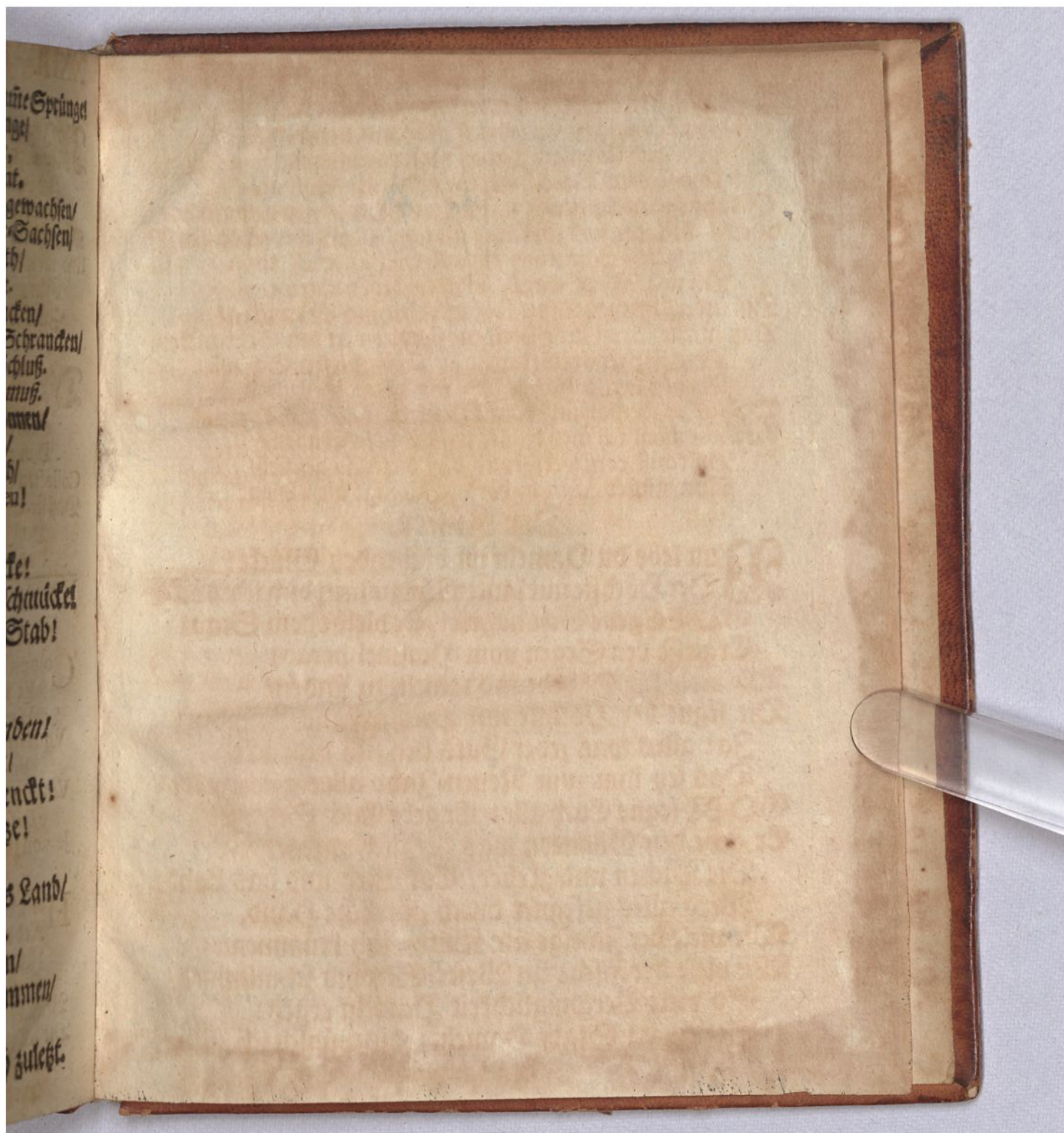
l. 4. Epist.

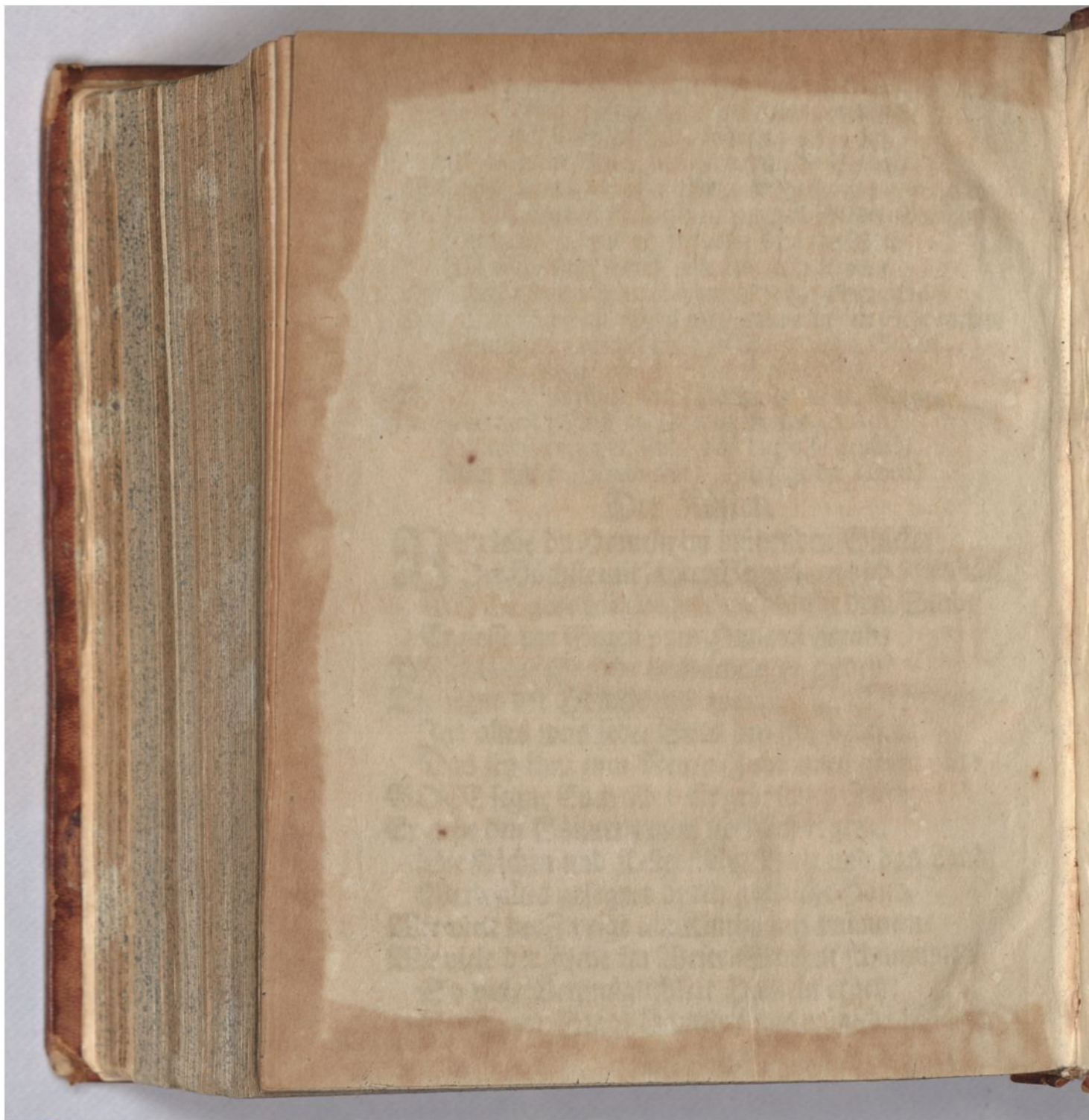
æstimande, amande, Te, ea, qva par est, ratione rogo
qvæsoqve, ut toti huic negotio, qvòd sub manu est, fa-
veas, hoc est, benigniori arbitrio ac iudicio adjuves ac pro-
moveas pro virili, nosqve ita favoris tui aura subinde lon-
gius provectos finem qvem intendimus, ex voto obti-
nere facias. Nos, qvòd unum possumus, vicissim grata
mentis deditissimæ officia, redhostimenti loco, data pari-
ter & qvæsita occasione, pollicemur.

Tu vero, O Deus, qvi, cum Paulus plantat, Apol-
lo rigat, solus das incrementum, Scholæ hanc nostræ
mutationem subqve ea Superiorum providam curam atqve
intentionem optimam ad divini Nominis tui glori-
am Reiqve pub. qvâ Ecclesiasticæ qvâ Civilis utilitatem pro-
speres, fortunes feliciterqve evenire sinas, conatibus de-
niqve Candidatorum primis, sive Lectionibuseorum *δοκί-
μασις* nostrisqve etiam omnium laboribus Spiritus tui
Sancti gratia medius intervenias, eosdemqve & antecedas
& subseqvaris, ut nunqvam desint qvi Ecclesiæ, nunqvam
qvi Reipub. utilem navare possint operam. Scrib. Han-
noveræ die Desiderii, qvi erat X. Kal. Junii

CIDIDCCXI.

179

GWLB Hannover

35

036 855 898

IV 3 A 179

- 40

2

GOTTFRIED WILHELM LEIBNIZ BIBLIOTHEK
NIEDERSÄCHSISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Signatur: ZEN Bu 5526/Leibn. Marg. 42, Stück 12, [23] - -

